National Library of Israel

כיון שנדחה המנדט, נדחה גם שעור ה־ החסה־כלות שלו. זה נדחה מפני ה ש ע ה „לגליון חבא", וזה—מחמת שהיה נודף ממנו קצת ריח של נפט אמריקני כיא"י וגם ריח של דבר־אחר מ„המקומות הקדושים" שלהם . . .

אין אני בקי כ"כ בענינים הסבוכים והמסובכים של אספת ג'נואה גם כל ענין ה„פוליטיקה" של חבר־הלאומים וא"י בג'נבה אינו מהנור לי ביותר, אבל עד כמה שאני קורא בעתונים ויכל ל„תפש" קצת מן הצד מתוך דברי העורכים והמנהלים שלנו, רואה אני כי סדנא הארעא חד הוא. וגם שם ב„אספת־ הנבחרים" בג'נואה וב„ועד־הלאמים" בג'נבה־הוחלט סו"ם מה שמחליטים תמיד גם אצלנו: לקרא לאספה שניה. ולא עוד אלא ששני המהותנום שלנו בלונדון אכלו, במחילה, כמו שאומרים הצעירים שלנו „חרבון" (פיאסקו בלע"ז) מרבעי בשתי אספותיהם עפ"י סדר א"ב — זה בג'נואה ב„אלף" רבתי וזה בג'נבה ב„בית"־הלאמי שלנו...

* * *

ומה היה הסוף? — ר ו ס י ה וגרמניה עשו „ידיאחת" מתחת לשלחן הירוק בג'נואה.

ובשעה שישב ו„עד־הכוללים" בג'נואה במותב האמרכלים, הממונים והגבאים של כל אומות־העולם הקטנים עם הגדולים, ודנו על ה„חלוקה" וביחוד על כוללי „ראסיי ואשכנז" שירדו ר"ל ונתבטלו ה„יוקסים" שלהם, כידוע, ובשעה שקם לויד־ג'ורג', ראש הועד, והרעים קולו כנגד צ'יצ'רין וקרא לפניו בקול רם א ת„עשרת הדברות" שלו, וברטו תפש בכל פעם את מעילו לברח מרב כעס ו ל א ברח, — בשעה זו הרגיש צ'יצ'רין פתאום יד לוחצת מתחת לשלחן, כאומרת: „חבה לי את ידך, אחים אנו לצרה"!

ואז התחילו שתי אספות בג'נואה: אחת למעלה, מ ע ל השלחן, ואחת למטה, ת ח ת השלחן... והכל עפ"י דקדוק: מלעיל—שכב לצד ח"ן גז ומלרע—שלום ו„ידיאחת"...

ומיד כשהרגישה האספה דלתתא כי הכל נאמר ביניהם, קמו וחכריזו לאספה־דלמעלה בזה הלשון:

—„רבותי! מגיע לנו „מזל־טוב": נגמרה ב"ה האספה התחתונה שלנו ונעשה שדוד בינינו....

וכשדרשו מצ'יצ'רין זה תשובה ברורה מכח החובות הישנים מלפני המלחמה, מה עשה? — הכש את צ'ילנדרו חארום והגיש לפני הקהל השבון־צדק על חמשים מיליוניים זהב בעד הנזקים שגרם העולם לבולשביקים הנגזלים ברוסיה,—כמש כאותו חרב מדיא־ שני, וכרונו לברכה.

הן יודעים אתם את המעשה: ל"ק ראשוני עומדת וצועקת כי אין דעת הקהל נוחה מרב זה, ואינם רוצים בו אפילו- חנם, והרב עומד וטוען כי רוצה הוא... הוספה.

* * *

וכלל זה נקוט בידי תמיד: כל נקום ח ל ק בעתון, סימן הוא שאין הענין „חלק" וכשקראתי ב„דאר־היום" ע"א הישיבה הראשונה של הבר־הלאמים בג'נבה ומצאתי פתאום כחק בין המלים: „בא־כח ——— התקוולית" שהתנגד להחיקת המנדט, משששתי קצת, כדרכי, באחינו עשו ומצאתי כי ב"כ ב ר ז י ל י ה התקוולית, תנא דבי ר' „פפא" מרומי, הוא הוא שקנא קנאת ה' צבאות ועמד בנגבה לחגן על ה„מקומות הקדושים" בא"י, מיראה מדבר פן חלילה־וחס יחללו אחב"י את הקדש, כי למרו ב"ה הגויים להכנים את ה„טומאה בקדושה", וטומאת המערבים שלהם על הכתל המערבי שלנו—תיבה!...

ובכ"ז, „שמאל דוחה וימין מקרבת" גם אצל ב"כ ברזיליה: בשעה שהתנגד לנו בכל תקף בירושלם ש ל נ ו. שקר על תקנתה של ירושלם־ד ל י ט א. ובא בחצעות והנחות רבות לטובת יחודי ל י ט א, כידוע —„הבל, רק לא זה!" בלומר: א"י....

ובינתים, בלגיה וצרפת רבות ביניהן על הגבאות בחברה „קדישא" בא"י, ולנו החלו ימי ספירה חדשים. „שבעה שבועות תספר לך" החל מחיום עד 15 יולי, וביום שבת קדש, פרשת „פנחס", לאחר ש„בנות־צלפחד" באירופה תשגנה את חלקן ב„ירושת־אביהן" בארץ־הקדש, יחיה אי"ה יום „כיתן תורה" שלנו בכתב...

ודין מפורש הוא בגמרא: כותבין א ו נ ו אפילו בשבת ע"י נכרי ומשים ישוב א"י לא גזרו בה רבנים (לא כאגדת־ישראל!) והתירו שבות, ורש"י מפרש אונו: מנרטיש בלע"ז.

* * *

והאמת אגיד לכם, רבותי, כי בדיעבד א"א מצטער ב"כ על דחוי המנדט שמעקרא הוי דחוי, אלא דוקא מפני שמחתם ו„נצחונם" של א ח ר י ם. כי למה יזמרו הגויים. איה נא בלפוריהם? איה נא נציביהם? וכיון שנדחה נדחה וכיוצא בזה..."

ויפה אמר לי פעם יהודי ליטאי אחד: כל יהודי טוב, צריך שיתין לו שלשים אלף רו"כ—זה היה לפני המלחמה!— עשרת אלפים למתיה בריות, עוד עשרת אלפים למותרות קצת ועשרת אלפים רו"כ כדי שיכנס הרוח באביי־אביהם של א ח ר י ם!

ו„עשרת אלפים" אתרוגים א ל ה נחוצים לנו עכשיו בא"י, למען יראו אחרים, למן ר' משה קזימא ועד ר' חיים, ול„מען דעת" כל עמי־הארץ, ויוכל ה„רבי" שלנו לשוב אל ה„חדר" בעצלא ובזמן קריב עם רצועה חדשה כפולת־שמנה ולנהג בו שררה, מעשה „בעל־בית", וללמוד דרך־ארץ את [illegible]

להשיג הלואה מאת ה„פריץ" כדי לשפץ את ההדר ולתקן את בדק הבית־הלאמי שלנו כנהמיה בשעתו...

* * *

ואנחנו חננו ב"ה מוכנים ומזומנים למנדט, כמו שהיינו מוכנים גם להצהרת בלפור... רבנו זה הצהיר פעמים לסוקולוב באמריקה ולויצמן באירופה כי בנוגע לציון, לא זז מעמדתו חלילה, ואף אנו הולכים, בנראה, בעקבותיו ועומדים חננו על מקום אחד בציון...

גם קרן־היסוד הצליח, בלי־עין־הרע, בזמן האחרון ונחל נצחונות יפים הן באנגליה והן באמריקה, ויותר משני מליון דולר כבר נאספו—על הנייר; ועל סמך זה הוחלט, כנראה להוסיף לפקידי השרדים החל מראשית אפריל רק עשרה אחוזים למשכרתם....

עברתי בשבת זו בלוית יהודי אמריקאי בשכונות ירושלם וראינו בעינינו איך עוסקים בבנין בתים והיכלים—אצל הגויים, והכל ב ש ב י ל נ ו ו ב כ ס פ נ ו, מחמת כי צריקים גמורים חננו ומלאכתנו, מלאכת הבנין, נעשית ע"י אחרים... ובעברנו בשכונות־ישראל ראינו איך אחב"י עוסקים באבילת פשטידא וחמין ומברכין על המזון בקול רם: „ו ב נ ה ירושלים עיר הקדש"..

זכורני, לפני כמה שנים נסעתי בעגלה עם המנוח ברזילי לחר־הזיתים, ביום פטירתו של ר' שמואל סלנט זצ"ל, ובדרך נלוה אלינו אחד מבעלי־הנכסים שלנו בירושלם: בעברנו לפני שער שכם על יד הארמון הגרמני המשמש עכשיו בית־הממשלה, הגיד לנו בן־ליותנו: התראו? קרקע זו מכר מר אבי לקונסול שמידט הגרמני באלף לירא ועכשיו אני מתחרט...

— מדוע? שאל ברזילי.

— יען אשר יכלנו להשיג ממנו יותר מאלף ליראם, ענה ה„ליותן" שלנו. וכשאך נגלה לפנינו הר־הצופים, הראה לנו באצבע ואמר: גם שם מכרנו אחת חתיכה לגויים.....

— כיצד?!—נזעק ברזילי בחתלהבות, כדרכו.

— אין דבר, ענה שכננו בחיוך, כשיבא מ ש י ח יחיה הכל שלנו, גם המעות וגם הקרקע....

* * *

וחושש אני רק לדבו אחד, שמא חלילה יעלה בדעתו של משיח לבוא עכשיו ירושלימה:

ראשית, אין לו, כמדומני, זכות־הכניסה לא"י עפ"י כל חמשת הסעיפים של גזרת 3 יוני, ומסופקני מאד אם מחלקת־הוזגירה שלנו תסכים לאשר את תעודתו. הן גלוי וידוע הוא כי משיח צדקנו אינו ר כ ו ש נ י חלילה, כדכתיב: „ע נ י ו ורוכב על החמור": ועד כמה שידוע לי אין לו קרובים בכל א"י שיוכלו לקבל עליהם אחריות פרנסתו עם כל ב"ב—עפ"י סעיף ג' — שאלמלי היה חלילה איזה קרוב, למשל איזה ג י ס למשיח בארצנו, בודאי היה מתמנה מכבר לפקיד עליון בועד־הצירים....

ואם לחשוך אדם לומר שיכנס בתור אחד ה ת י ר י ס, - עפ"י סעיף ה', ע"י הברת קוק או קלרק, בטח יובילו אותו להתארח בנונטר־דם־דפרנס אי בקאזא־נובא, כידוע, ולמלון אלנבי לא יסכים בשום אופן ללכת אם במקרה יפל לידו איזה גליון של „הארץ" ויקרא את החרם־דרבנן על ה„מאכלות האסורות"...

והעיקר, היכן נקח לו ד י ר ה בירושלם? בתל־אביב ישנם „מחוסרי־דירות" המשיגים קרקע מ„קרן־הקימת" והלואה מהקרן של „מחוסרי־דירות" ובונים בתים לעצמם וגם לאחרים, וכאן בירושלם כלנו ב"ה מחוסרי־דירות, ולא זאת אלא שישנם בינינו כאלה שהם זרזיזים ומקדימים כסף מלא לבני־דודנו על־מנת לבנות להם דירה לשלש שנים, ואח"כ ישאר להם (לא ליתודים!) „גם המעות וגם הקרקעות" עד ביאת הגואל...

בדי להכנס לחברת „בוני־בית" עליו להיות מורה או פקיד, ואפילו ארבעים אחוזים אין לו משלו לבנין, שאלמלי היה בכיסו סכום שכזה לא היה בא לא"י והעיקר ששכחו להקציע שם מקום לבית־הכנסת.... ובשכונת „בית וגן" של ה„מזרחי" אין לא הא ולא הא, על משקל „בית־העם . . . . . " וחברת „רטיסבון" כבר נתבטלה ב"ה וקרן־הקימת היא, כנראה רק לעולם־הבא: גם בשכונת „קרן מונטיפיורי" לא נשאר עוד מקום למשיח, מחמת ש„המשפחה" היא גדולה, בלי עין־הרע, וחזר לא יקרב....

ו„בני־ברית" מבקשים למנות קרקע משאינם בני־ברית, ולע"ע עסוקים חברי